

Civilutskottets yttrande 2024/25:CU3y

Kommissionens arbetsprogram 2025

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har gett civilutskottet tillfälle att yttra sig över kommissionens arbetsprogram 2025 i de delar som rör civilutskottets beredningsområde.

Civilutskottet anser att utrikesutskottet i sin granskning bör lyfta fram den nya konsumentstrategin för 2025–2030 och att det nationella självbestämmandet i bostadsfrågor bör värnas.

I yttrandet finns en avvikande mening (S, V, MP) och ett särskilt yttrande (SD).

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram 2025

Bakgrund

Allmänna prioriteringar i arbetsprogrammet

Europeiska kommissionen presenterade den 12 februari 2025 kommissionens arbetsprogram 2025, Framåt tillsammans – En djärvare, enklare och snabbare union (COM(2025) 45). Det är det första programmet för den nya kommissionen. Arbetsprogrammet har följande prioriterande områden:

- Främja hållbart välstånd och konkurrenskraft
- Stärka försvar och säkerhet
- Stödja människor och stärka våra samhällen och vår samhällsmodell
- Slå vakt om vår livskvalitet
- Skydda vår demokrati och våra värden
- Utnyttja vår styrka och våra partnerskap runt om i världen
- Förbereda EU för framtiden.

Prioriteringar inom ramen för civilutskottets beredningsområde

Under avsnittet Stödja människor och stärka våra samhällen och vår samhällsmodell beskriver kommissionen att boendekostnaderna har ökat, vilket i sin tur ökat ojämlikheten. Kommissionen beskriver även att mycket har gjorts på konsumenträttsområdet men att mer behöver göras och aviserar att den avser att ta fram en ny konsumentstrategi för 2025–2030 som kommer att innehålla en handlingsplan med syftet att bl.a. skydda konsumenter.

Utskottets ställningstagande

När det gäller kommissionens arbetsprogram för 2025 vill utskottet inledningsvis välkomna kommissionens planerade initiativ om en ny konsumentstrategi för 2025–2030 och dess handlingsplan med syftet att skydda konsumenter. Skyddet av konsumenter är en viktig fråga där samordning på EU-nivå är av värde.

Utskottet noterar vidare att en kommissionär med ansvar för bostadsfrågor har tillsatts i den nya EU-kommissionen, vilket är en nyhet för denna mandatperiod, och att kommissionen i arbetsprogrammet nämner att boendekostnaderna har ökat, vilket i sin tur ökat ojämlikheten. Utskottet vill därför understryka att EU saknar kompetens att lagstifta i bostadsfrågor. Det är utskottets uppfattning att det nationella självbestämmandet på områden där EU saknar kompetens och befogenheter behöver värnas. Utskottet kommer att fortsätta att noga följa EU-kommissionens arbete och granska dess initiativ och förslag inom alla områden som civilutskottet ansvarar för, och då särskilt

bostadsfrågan. Vid behov kommer utskottet att återkomma till frågan inom ramen för överläggningar med regeringen.

Utskottet anser sammanfattningsvis att det är välkommet med en ny konsumentstrategi för 2025–2030 med tillhörande handlingsplan. När det gäller kommissionens eventuella ambitioner på bostadsområdet vill utskottet framhålla att EU inte har någon befogenhet att lagstifta i bostadsfrågor och att det är ett område där det nationella självbestämmandet bör värnas. Detta bör utrikesutskottet lyfta i sin granskning.

Stockholm den 27 februari 2025

På civilutskottets vägnar

Malcolm Momodou Jallow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Malcolm Momodou Jallow (V), Mikael Eskilander (SD), Jennie Nilsson (S), David Josefsson (M), Laila Naraghi (S), Lars Beckman (M), Denis Begic (S), Rashid Farivar (SD), Anna-Belle Strömberg (S), Jennie Wernäng (M), Larry Söder (KD), Alireza Akhondi (C), Björn Tidland (SD), Märta Stenevi (MP), Mats Hellhoff (SD), Markus Kallifatides (S) och Cecilia Rönn (L).

Avvikande mening

Kommissionens arbetsprogram 2025 (S, V, MP)

Malcolm Momodou Jallow (V), Jennie Nilsson (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S), Anna-Belle Strömberg (S), Märta Stenevi (MP) och Markus Kallifatides (S) anför:

I likhet med utskottet välkomnar vi kommissionens planerade initiativ om en ny konsumentstrategi för 2025–2030 och dess handlingsplan med syftet att skydda konsumenter.

Som kommissionen beskriver i arbetsprogrammet har boendekostnaderna ökat, vilket i sin tur har ökat ojämlikheten. I den nya kommissionen har det nu tillsatts en kommissionär med ansvar för bostäder.

Eftersom problemen med höga boendekostnader och bostadsbrist finns i hela Europa är vi i grunden positiva till att en ny bostadskommissionär har tillsatts. Vi menar att detta är ett område där samordning på EU-nivå kan ge ett mervärde. Vi kan samtidigt konstatera att det inte aviseras några konkreta initiativ i arbetsprogrammet, vilket vi hade sett fram emot. Vi saknar också konkreta besked om bostadskommissionärens uppgifter och vad den nya rollen kommer att innebära för kommissionens hantering av bostadsfrågorna. Det är något som vi kommer att följa noga, och vi ser fram emot politiska initiativ av betydelse för bostadsförsörjningen i kommande arbetsprogram.

Eftersom kommissionen i arbetsprogrammet inte har aviserat några förslag av uppenbar relevans för bostadsförsörjningen eller redogjort närmare för den nya bostadskommissionärens roll vill vi i detta sammanhang understryka vikten av att värna den svenska hyressättningsmodellen och den kommunala allmännyttan. En viktig fråga på området är den bristfälliga konkurrensen inom byggmaterialindustrin, vilken bidrar till höga byggkostnader. En annan viktig fråga är energieffektivisering. Vi vill uppmana regeringen att ta en aktiv roll inom EU i dessa frågor.

Det som anförts ovan bör utrikesutskottet lyfta i sin granskning.

Särskilt yttrande

Kommissionens arbetsprogram 2025 (SD)

Mikael Eskilandersson (SD), Rashid Farivar (SD), Björn Tidland (SD) och Mats Hellhoff (SD) anför:

Vi ställer oss bakom det som utskottet anför och vill för egen del tillägga följande. Vi anser att det är djupt oroande att EU de senaste åren har gjort anspråk på ökade befogenheter, bl.a. inom det bostadspolitiska området. Detsamma gäller för det familjerättsliga området. Familjen är en privat sak, och även på det området måste alltså det nationella självbestämmandet värnas.

Vi kommer noga att följa dessa frågor inom EU och återkomma i andra sammanhang, t.ex. inom ramen för överläggningar med regeringen.